

LANGTIDSPLAN

FRILUFTSRÅDET VEST
2017 - 2021

Bli med ut!

Vedtatt på årsmøte 30. mars 2017

INNHOOLD

1. INNLEDNING

- 1.1. Friluftsrådet Vest
- 1.2. Formål og vedtekter
- 1.3. Nasjonale og fylkeskommunale føringer
- 1.4. Samarbeidspartnere
- 1.5. Langtidsplan

2. ARBEIDSOPPGAVER 2018 - 2022

- 2.1. Hovedmål for arbeidet
- 2.2. Sikring av friluftsområder
- 2.3. Tilrettelegging av friluftsområder
- 2.4. Drift av friluftsområder
- 2.5. Informasjon om friluftsliv
- 2.6. Aktivitetstiltak i friluftsområder
- 2.7. Folkehelse
- 2.8. Rådgivingsarbeid

3. RESSURSER

- 3.1. Personell
- 3.2. Utstyr
- 3.3. Økonomi

4. VEDTEKTER

5. RULLERING AV PLANEN

1 INNLEDNING

1.1 Friluftsrådet Vest

Friluftsrådet Vest ble stiftet høsten 1983, etter initiativ fra Rogaland fylkeskommune. Jæren Friluftsråd og Ryfylke Friluftsråd var da alt etablert, og en så verdien i å opprette et tilsvarende organ i vår region. Det ble dannet et samarbeid mellom kommunene Bokn, Haugesund, Karmøy, Sauda, Sveio, Tysvær, Vindafjord og Ølen. Senere har Etne, Fitjar, Stord, Kvinnherad og Bømlo kommune meldt seg inn i rådet, og Vindafjord og Ølen er blitt slått sammen til Vindafjord.

Friluftsrådet arbeider med mange ulike oppgaver:

- sikring, tilrettelegging og drift av regionale friluftsområder
- driftsoperatør i Vestkystparken.
- informasjon, holdningsskapende arbeid, aktiviteter
- rådgivning, høringsorgan i plansaker for kommuner, andre samarbeidsparter.
- læring i friluft for skoler, SFO og barnehager
- friluftsutstyrspakker i medlemskommunene
- friluftsdager for nye landsmenn i hele regionen
- oppdrag for Statens Naturoppsyn og Fylkesmannen m.fl.
- Innsats mot marin forurensning, samarbeid Hold Norge Rent, stat/fylker
- merking, tilrettelegging av turstier og drift av tursatsingen Telltur.no

Blant de 30 friluftsrådene i landet, er vi av de friluftsråd som har størst bredde i vår aktivitet. Virksomheten blir finansiert gjennom kontingent fra medlemskommunene og med støtte fra stat og fylkeskommuner. Administrasjonen består i 2017 av 7 personer i 6,5 stilling. Vi forvalter 109 regionale friluftsområder pr 1.1.2017 og har en årlig omsetning på ca.15 millioner kroner (2016). Friluftsrådet leier kontorlokaler og lager i Akسدal, Tysvær kommune.

1.2 Formål og vedtekter

Friluftsrådet skal, i samarbeid med medlemskommunene, statlige og fylkeskommunale etater og andre, arbeide for å:

- a) Sikre friluftsområde av regional verdi ved kjøp eller avtaler, forvalte og drive disse på en naturvennlig og framtidsretta måte.
- b) Skape forståing og innsikt for friluftslivet sin verdi for helse, trivsel og miljø
- c) Informere om friluftsliv
- d) Arbeide for at friluftsliv blir en naturlig del av oppveksten til barn og unge
- e) Gi råd til medlemskommuner og andre i friluftslivsspørsmål.

1.3 Nasjonale og fylkeskommunale føringer

Friluftsløven (lov 28. juni 1957 nr. 16 om friluftslivet- siste revisjon 1.1.2012)
Friluftsløven regulerer allmennhetens rett til ferdsel og opphold i utmark.

Allemannsretten er nedfelt i friluftsløven. Du gjør bruk av allemannsretten når du går tur til fots, eller på ski, når du sykler, eller rir på privat vei og sti, når du telter og bader i utmark og kjører båt på sjøen, eller ror og padler på vann og elv. Det er også en del av allemannsretten når du plukker bær, sopp og blomster.

Naturmangfoldloven (Lov 19. juni 2009 om forvaltning av naturens mangfold.)
Gjennom opprettelse av verneområder kan man sikre et representativt utvalg av norsk natur og beskytte truede arter og sårbare naturtyper. Samtidig vil verneområdene gi viktige rom for friluftsliv og naturopplevelse. De vanligste formene for områdevern er nasjonalparker, landskapsvernområder, naturreservater, biotopvern og marint verneområde.

Plan- og bygningsloven (Plan- og bygningsloven (Lov 2008-06-27 nr 71)
Plan- og bygningsloven er vår mest generelle lov om arealdisponering og består av to hovedelementer: arealplanlegging og byggesaksbehandling. Den nye plandelen i ny plan og bygningslov trådte i kraft 1. juli 2009. Loven skal bidra til å samordne statlige, regionale og kommunale oppgaver, og gi grunnlag for vedtak om bruk og vern av ressurser.

Friluftslivsmelding Meld. St 18 2015-2016 Natur som kjelde til helse og livskvalitet.

DN – håndbok 30 -2011, Forvaltning av statlig sikrede friluftsområder
Folkehelsemeldinga nr 19 (2014-2015) - Mestring og muligheter.
Samhandlingsreformen St. meld. nr. 47 (2008-2009) danner grunnlag for partnerskap med Rogaland fylkeskommune innen folkehelse.
Nasjonal handlingsplan for friluftsområder og strategi for aktivt friluftsliv er under utarbeidelse i Miljøverndepartementet våren 2013.
Natur for livet - Meld St.14 (2015-2016) Norsk handlingsplan for naturmangfold
Regionalplan for friluftsliv og naturforvaltning i Rogaland (under arbeid 2017)
Regional kulturplan for Hordaland 2015-2025 (fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv)
Kommuneplaner og kommunale delplaner for fysisk aktivitet og friluftsliv

1.4 Samarbeidspartnere

Friluftsrådet har en jevnlig kontakt med følgende instanser og organisasjoner:

Friluftsrådernes Landsforbund (FL)
Rogaland fylkeskommune
Hordaland fylkeskommune,
Medlemskommuner
Regionale og lokale turlag og andre samfunnsnyttige organisasjoner.
Statens Naturoppsyn – lokalt og nasjonalt.
Fylkesmannen i begge fylker.
FNF – samarbeid i enkeltsaker.
Destinasjonsselskaper, turistinformasjoner.

1.5 Langtidsplanen

Langtidsplanen (LTG) er et redskap for styret og administrasjonen i arbeidet med å utforme årsplaner og for å ivareta forvaltningen av friluftsområdene på en bærekraftig måte. Langtidsplanen bygger på føringer som gis på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå i ulike planer for friluftsliv, naturmangfold og folkehelse. Langtidsplanen er retningsgivende for alt arbeidet Friluftsrådet Vest sin regi i fireårsperioden den gjelder for.

Det er utarbeidet forvaltningsplan for alle friluftsområdene som Friluftsrådet Vest forvalter i de ulike medlemskommunene. Forvaltningsplanen er en detaljert plan over hvert enkelt område som er i statlig eie, og den er laget på bakgrunn av krav fra Miljødirektoratet. Forvaltningsplanen danner utgangspunktet for statlig støtte til tiltak i friluftsområdene og er et viktig verktøy i arbeidet med å tilrettelegge friluftsområdene best mulig for publikum. Forvaltningsplanene må godkjennes av fylkesmannens miljøvernavdeling.

Forvaltningsplanen utgjør en grunnleggende basis som for langtidsplanen, og sammen vil disse planene være et viktig verktøy for friluftsrådet arbeid med å legge til rette for et aktivt friluftsliv for regionens befolkning.

2 ARBEIDSOPPGAVER 2018 – 2022

Innen perioden tar vi sikte på å arbeide med mange ulike prosjekter innenfor planlegging, sikring, tilrettelegging, drift, stimulering, folkehelse og informasjon.

2.1 Hovedmål for arbeidet:

- Friluftsrådet skal sikre og forvalte offentlige friluftsområder av regional verdi i sine medlemskommuner på en bærekraftig og miljøvennlig måte.
- Friluftsrådet skal informere om friluftsmulighetene og allemannsretten i vår region gjennom en aktiv bruk av brosjyrer, informasjonsplakater, redaksjonelle og sosiale medier samt egne internettsider.
- Friluftsrådet skal avgi uttalelser til større plansaker som har konsekvenser for friluftslivet i regionen.
- Friluftsrådet skal utvikle samarbeid med folkehelsekoordinatorer, frisklivssentraler, og andre det er naturlig å samarbeide med for å styrke innsatsen for friluftsliv som et verktøy for fysisk aktivitet.
- Friluftsrådet skal gjennom tilrettelegging, informasjonsarbeid og driftsforvaltning legge til rette for et godt og variert friluftslivstilbud til alle, uavhengig av sosialøkonomisk status, funksjonsnivå og alder.
- Friluftsrådet skal videreutvikle samarbeid med andre friluftsråd, Friluftsrådernes Landsforbund, offentlige forvaltningsnivå innen stat, fylke og kommuner.
- Friluftsrådet skal gjennomføre aktivitetsopplegg ovenfor skoleelever og mennesker med behov for tilrettelagte opplegg . Rådet skal stimulere til økt deltakelse i friluftaktiviteter på en måte som virker utjavnende mellom ulike grupper av befolkningen.
- Friluftsrådet skal være et kompetansesenter for friluftsliv i regionen.

2.2 Sikring

Mål: Videreføre arbeidet med å sikre viktige friluftsområder i våre medlemskommuner som er avsatt til friluftsmål i kommune- og fylkesdelplaner for friluftsliv.

Vi vil ha særlig fokus på sikring av områder som er nær der folk bor og som har en høy frekvens av brukere fra alle alders- og brukergrupper. Vi vil videreføre sikringsprosjektet «Nært og kjært», med støtte fra Fylkesmannen i Hordaland.

2.3 Tilrettelegging i friluftsområder

Mål: Friluftsrådet Vest skal drive tilrettelegging av friluftsområder i samsvar med føringer gitt på nasjonalt og regionalt nivå til nytte og glede for ALLE brukere, uavhengig av funksjonsnivå og alder.

Tilrettelegging av friluftsområdene skal skje på en naturvennlig måte. Dette er en av kjerneoppgavene til Friluftsrådet Vest. Vi har i dag ansvar for et stort antall parkeringsplasser, turveier, turstier, toaletter, servicebygg, brygger m.m som skal gjøre det enklere å bruke naturen og drive friluftsliv.

Forskning viser at tilrettelegging fører til økt bruk og aktivitet i naturen.

Samisk dag på Hystad skole, Stord

2.4 Drift av friluftsområder

Mål: Friluftsrådet Vest skal forvalte friluftsområdene med hensyn til naturgrunnet og sikre et miljøvennlig driftsopplegg i samsvar med forvaltnings- og driftsplan. Områdene skal være presentable for brukerne hele året.

Friluftsrådets ansatte tar selv drift og tilsyn med de områdene vi forvalter. I tillegg vil vi videreføre samarbeidet med lokale tilsynsfolk og organisasjoner om drift, skjøtseloppdrag og tilsyn av enkelte områder.

Vestkystparken

Friluftsrådet Vest er en del av det regionale samarbeidet innenfor Vestkystparken, som inngår i Skjærgårdstjenesten langs resten av kysten til svenskegrensa. Dette innebærer at vi skal forvalte friluftsområder til sjø i Sunnhordland og Nord-Rogaland på en bærekraftig måte og delta i et samarbeid for å styrke samarbeidet i Vestkystparken. Staten har bevilget midler til økt innsats mot marin forsøpling, noe som blir en stadig viktigere arbeidsoppgave i årene som kommer i samarbeid med kommuner, lag og foreninger og Hold Norge Rent.

Samarbeidspartnere: Bergen og Omland Friluftsråd, Ryfylke Friluftsråd, Dalane Friluftsråd, Miljødirektoratet Rogaland fylkeskommune, Hordaland fylkeskommune, Fylkesmannen i Rogaland, Fylkesmannen i Hordaland

Statens Naturoppsyn (SNO)/Fylkesmann

Friluftsrådet har i en årrekke utført kontroll av ulovlig satte flytegarner/ hummerteiner og skjøtselstiltak etter bestilling fra Statens Naturoppsyn.

Vi har og stilt båt/mannskap til disposisjon i forbindelse med oppsynsoppgaver av naturreservat i Rogaland, f.eks fugletelling og frakt av villsau som beiter på Ilholmane i Vindafjord kommune.

Samarbeidspartnere: Fylkesmannen i Rogaland og Fylkesmannen i Hordaland SNO, Miljødirektoratet.

2.5 Informasjon

Uteinformasjon – skilting og gradering

Mål: Opprettholde og forbedre kvaliteten på uteinformasjonen i områdene.

Det er viktig at publikum finner fram til friluftsområdene vi forvalter, og at det er lett å orientere seg i området når de befinner seg der. Dette stiller store krav til skilting og merking til og på områdene. Friluftsrådet har som målsetting at alle områdene som forvaltes framstår som publikumsvennlige med hensyn til informasjon.

Når det gjelder informasjonstavler, skilt og merking, vil friluftsrådet følge de malene og retningslinjene som Miljødirektoratet har utviklet for statlig sikrede friluftsområder. Vi følger også prinsippene fra Merkehåndboka som FL, DNT og reiselivsnæringen har utarbeidet.

Det er også viktig at informasjonen om og på områdene blir jevnlig oppdatert, og at oppsatte tavler og skilt blir vedlikeholdt og skiftet ut ved slitasje, skade og hærverk.

I noen grad vil friluftsrådet prøve å få frivillige enkeltpersoner, lag og foreninger til å ta på seg «fadderoppgaver» i forbindelse med enkelte turløyper, slik at noe av merkinga og tilsynet kan utføres som dugnadsarbeid.

Tiltak:

- Revidere eksisterende plakater og veivisere etter behov
- Lage nye og oppgradere eksisterende naturstier.
-
- Sette opp større informasjonstavler i enkelte viktige og mye brukte områder.

Samarbeidspartnere: kommunene, fylkeskommunene og lokale ressurspersoner.

Brosjyrer og media

Mål: Opprettholde og forbedre informasjonen til befolkningen ved bruk av brosjyrer, internettsider og media

Tiltak:

- Opprettholde tett kontakt med media
- Samarbeide med reiselivsnæringen om informasjon om friluftsmuligheter i regionen
- Ta i bruk ny teknologi, som f.eks bruk av droner til opptak av film av friluftsområder.
- Vurdere å søke på flere Blått flagg strender i regionen.
- Informere om allemannsretten - retter og plikter.
- Videreutvikle websider/FB.
- Synliggjøring tiltak og områder på nettsidene og i media
- Forslag til helgeturer og aktiviteter

Samarbeid med kommunene, interkommunale friluftsråd, enkeltpersoner, media, friluftsansjoner, bedrifter, sponsorer, turlag, skoler og barnehager.

2.6 Aktivitet

Mål: Motivere til fysisk aktivitet ved bruk av friluftsliv og naturen rundt oss. Nå ut til størst mulig del av befolkningen, også til de som ikke driver friluftsliv. Aktivisere de inaktive.

Tiltak:

- Koordinator for Friluftslivets uke.
- Naturveiledning for skoler og barnehager.
- Avholde kurs i friluftsliv for ansatte i skoler SFO og barnehager.
- Drive, vedlikeholde og videreutvikle tilbudet med utstyrsbaser i hver kommune.
- Støtte opp under lokale friluftstiltak i regi av samarbeidende organisasjoner.
- Arrangere lavterskel friluftaktiviteter for mennesker med spesielle behov.
- Arrangere aktivitetsleirer i samarbeid med lokale lag og organisasjoner.
- Være pådriver for å spre gode ideer om aktiviteter til flere kommuner.

Samarbeidspartnere: turlag, frivillige organisasjoner, kommunene, ressurspersoner

2.6 Folkehelse

Mål: Utvikle samarbeidet med folkehelsekoordinatorene i de ulike medlemskommunene, samt videreutvikle samarbeidet med fylkeskommuner og kommuner.

Helseforebyggende aktiviteter

Vi vil stille vår kunnskap og vårt utstyr til disposisjon for folkehelsetjenesten i medlemskommunene dersom de ønsker å gå inn på et samarbeid hvor bruk av natur- og friluftsområder inngår som en del av forebyggende arbeid.

2.7 Planarbeid

Mål: Opprettholde Friluftsrådet Vest som et rådgivende organ og som regionens kompetansesenter innen friluftslivsarbeid.

Friluftsrådet skal gi innspill til rullering av kommuneplaner og andre planer med betydning for friluftslivet på kommune og fylkesnivå eller nasjonalt nivå når det er naturlig, f.eks ved forarbeid til Stortingsmeldinger om friluftsliv.

Tiltak:

- Høringsorgan i plansaker for medlemskommunene/fylkeskommuner/ andre
- Aktiv medvirkning i spesielle saker.
- Samarbeid med Friluftsrådenes landsforbund og Miljødirektoratet

3 RESSURSER

3.1 Personell

Friluftsrådet har en dyktig stab med engasjerte medarbeidere som har stor bredde i kompetanse og fagfelt. Dette er en stor ressurs som det er viktig å ta godt vare på. Samlet arbeidstid/kompetanse i Friluftsrådet Vest er langt mer enn 50 år. Dette setter oss i stand til å utføre mange oppgaver og tjenester som våre medlemskommuner, stat og fylke drar stor nytte av. Friluftsrådet som arbeidsgiver har tegnet privat sykeforsikring for de ansatte for å sikre en rask behandling og raskt tilbake i jobb.

Kompetanseheving

Friluftsrådet har som målsetning at de ansatte skal ha gode muligheter til å oppdatere seg innen sine fagfelt i tillegg til kurser i førstehjelp, aktuelle sertifikater for å kunne utføre arbeidet på en trygg og tilfredsstillende måte. De ansatte skal gis mulighet til å delta på relevante kurs og seminarer lokalt, regionalt og nasjonalt. Studieturer for å sette seg inn i relevante saksområder og arbeidsfelt blir vurdert i forhold til økonomi og årsplaner.

Helse Miljø Sikkerhet - HMS

FV har fokus på HMS innenfor sitt arbeidsfelt

Bemanning og kjøp av tjenester

Med økte faste inntektsrammer vil det være viktig å styrke bemanningen, både når det gjelder forvaltning og drift, men også innen andre deler av virksomheten. Vedlikehold og tilrettelegging i de 109 områdene vi forvalter, krever store ressurser.

Praksisen med å kjøpe tjenester hos lokale firma, enkeltpersoner og foreninger for å utføre tilretteleggings- og driftsoppgaver vil bli videreført på bakgrunn av de gode erfaringer vi har med dette opplegget. I den meste travle driftssesongen er det også behov for å ansette ekstrahjelp for å håndtere oppgavene, og når de ansatte skal ha ferie.

Dersom det innen planperioden blir økonomisk handlerom for det, kan det bli aktuelt å øke bemanningen med 1 til 2 personer.

3.2 Utstyr og materiell

Mål: Båter, biler og annet driftsutstyr må være tilpasset de oppgavene vi til enhver tid er satt til å løse. Vi har i samarbeid med Fitjar kommune gått til innkjøp av en ny «Kari II», i løpet av 2017 tar vi sikte på å bytte ut den velbrukte «Frida», en Targa 25 fot til en nyere båt tilpasset dages krav til effektiv drift.

3.3 « Friluftshuset Vest»

Vi må i 2017 starte arbeidet med å vurdere om vi fortsatt skal leie lokaler et annet sted i Tysvær eller om det er mest hensiktsmessig å bygge i egen regi.

Mål: Friluftsrådet Vest er etablert i nye lokaler innen 3 år!

3.4 Økonomi

Mål: FV skal til enhver tid ha god økonomistyring og arbeide for å opprettholde og øke de statlige og fylkeskommunale bevilgninger til friluftsmål

Tiltak:

- Informere om vår virksomhet og utvikle kontakten med bevilgende myndigheter regionalt og nasjonalt for å skape forståelse for vår virksomhet, og øke tilskuddene til dette viktige arbeidet. Dette skjer i tett samarbeid med Friluftsrådernes Landsforbund.
- Utvikle samarbeidet med private sponsorer til konkrete tiltak i områdene.

4 VEDTEKTER

Vedtektene skal være dekkende for det arbeidet som utføres i Friluftsrådet Vest. Ved forslag om endringer skal det godkjennes av årsmøtet og alle medlemskommuner.

5 RULLERING AV LANGTIDSPLANEN 2017- 2021

Langtidsplanen skal vedtas av årsmøtet 2017 og den skal rulleres hvert 4.år